

142

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

नागपूर जिल्हा

१९९३-९४

भक्त कार्यालयीन उपयोगाकरीता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा - नगपूर

१९९३ - ९४

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,

नियोजन विभाग,
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई.

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

१९९३ - ९४

शुध्दी पत्रक

अ. क्र.	पृष्ठ क्रमांक	बाब/तक्ता क्रमांक	रकाना क्रमांक	ओळ क्रमांक	अशुध्द/अस्पष्ट	शुध्द/बरोबर
१	२	३	४	५	६	७
		तक्ते				
१.	१३३	६. २	१०	१४	अस्पष्ट	१०१७
२.	१३६	६. ११	११	२	अस्पष्ट	३८५५९८
३.	१५९	८. २	५	३४	अस्पष्ट	३४६९९
४.	१७६	९. ५	८	५	अस्पष्ट	४०७५
५.	१७९	९. ५	१५	९	अस्पष्ट	३२३६
६.	१७९	९. ५	७	८	अस्पष्ट	२२०
७.	२३४	१४. ३	४	३	अस्पष्ट	५१०२५१

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन - १९९३-९४

दृष्टिकोनात जिल्हा

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाब	परिमाण	नागपूर जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१	२	३	४	५

[एक] प्राकृतिक रचना

अ] भौगोलिक स्थान

१] उत्तर अक्षांश	अंश	२०. ३५ ते २१. ४४	१६. ४ ते २५. ४
२] पूर्व रेखांश	अंश	७८. १५ ते ७९. ४०	७२. ६ ते ८०. ४

ब] हवामान [१९९३]

१] किमान तापमान	सेल्सिअस	१०. ३ [नागपूर शहर]	२. ५
२] कमाल तापमान	सेल्सिअस	४५. ५	४८. ६
३] पर्जन्या[सरासरी][१९९३] मी. मी.		१३२४. २	उ. ना.

क] प्रशासकीय विभाग [१९९३]

१] तालुके	संख्या	१४	३०३
२] पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
३] टंचाईग्रस्त तालुके	संख्या	-	८५
४] एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	संख्या	१३	२९८
५] शहरे	संख्या	२३	३३६
६] गावे [स्कूप]	संख्या	१८७८	४३०२७
१] निर्जन	संख्या	२४३	२६१५
२] वस्ती असलेली	संख्या	१६३५	४०४१२
७] क्षेत्रफळ	चौ. कि. मी.	९९३१	३७७७१३

[दोन] प्रशासकीय संस्था [३१. ३. १९९४]

१] पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
२] महानगरपालिका	संख्या	१	१२
३] नगरपरिषद	संख्या	१०	२३१
४] कटक मंडळे	संख्या	१	७
५] ग्रामपंचायती	संख्या	७७०	२७२४५
[गट ग्राम पंचायती धरून]			

१	२	३	४	५
६] पो लि स स्टेशन [३१. ३. ९३]		संख्या	४२	८६७
७] पो लि स चौकी [३१. ३. ९३]		संख्या	उ. ना.	१४४७
[तीन] लोकसंख्या [१९९१]				
१] ग्रामीण लोकसंख्या	"०००"	१२५६	४८३९६	
२] नागरी लोकसंख्या	"०००"	२०३१	३०५४२	
३] एकूण लोकसंख्या [१९९१]	"०००"	३२८७	७८९३८	
४] अनुसूचित जातींची लोकसंख्या [१९९१]	"०००"	६१९	८७५८	
५] अनुसूचित जातींच्या लोकसंख्येची टक्केवारी [१९९१]	टक्केवारी	१८. ८३	११. ०९	
६] अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या [१९९१]	"०००"	४५८	७३१८	
७] अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी [टक्केवारी]	टक्केवारी	१३. ९३	९. २७	
८] पुरुष [१९९१]	"०००"	१५१०	४०८२६	
९] स्त्रिया [१९९१]	"०००"	१५७७	३८११२	
१०] स्त्रिया पुरुष प्रमाण	हजार पुरुषांमध्ये स्त्रियांचे प्रमाण	९२२	९३४	
११] घनता	दर चौ. कि. मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या	३३१	२५७	
१२] साक्षरतेचे प्रमाण [१९९१]				
१] एकूण	टक्केवारी	७३. ६४	६४. २	
२] पुरुष	टक्केवारी	८१. ७९	७६. ६	
३] स्त्रिया	टक्केवारी	६४. ७४	५२. ३	
४] राज्यामध्ये जिल्ह्यांचा क्रमांक	संख्या	२	-	
[चार] कृषी [अत्यायी]		[९१-९३]	[९३-९४]	
१] भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	९८६	३०७५८	
२] जंगलव्याप्त क्षेत्र व त्याची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	- " -	१४०	५२८२ [१७. ७]	
३] शेतीत उपलब्ध नसलेली जमीन				
अ] बिगर शेती वापराखालील जमीन	हजार हेक्टर	१०२	१२१२	
ब] पडीत आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	- " -	१५०	१७१४	
एकूण [अ + ब]		२५२	२९२६	

१	२	३	४	५
[चार]	४] मडीत जमीनी व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमीन			
	१] कायम गुरे चरण आणि इतर	हजार हेक्टर	५२	१३६३
	२] झाडे झुडपाखालील जमीन	हजार हेक्टर	२२	१२०
	३] लागवडी योग्य परंतु मड जमीन	हजार हेक्टर	७०	२८८
	५] मडीत जमीन			
	१] चालू मड	हजार हेक्टर	२२	२१२
	२] इतर मड	हजार हेक्टर	४१	१०२६
	६] मिकाखालील क्षेत्र			
	१] मिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	५३१	१८०६५
	२] दुसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	४४	३३४०
	३] एकूण मिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	५७५	२१४०४
	७] ओलित क्षेत्र			
	१] निव्वळ ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	११३	२५१४
	२] एकूण ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	१४७	३२२२
	८] महत्वाच्या मिकाखालील क्षेत्र [अन्न धान्ये]	हजार हेक्टर	२४१	१४१८८
	९] वहित धारण जमीन	[१९२०-२१ अस्थायी]	[१९२०-२१] अंतिम	
	१] ३ हेक्टर पेक्षा कमी	संख्या [००]	११४०	६००२३
	२] ३ ते १० हेक्टर	संख्या [००]	९७०	३२९६८
	३] १० हेक्टरपेक्षा जास्त	संख्या [००]	४५	१७०६
	१०] जमीन महसूल वसुली [१९९३-९४]	लाख रुपये	१५.५५	७६९१
	११] जिल्हा परिषदांचा उपकर [१९९३-९४]	हजार रुपये	५२६३	२०१९४७
	१२] मंचायत समितींच्या उपकर	हजार रुपये	२४४०	२००००
[पाच]	पशुसंवर्धन [पशुगणना]		[१९९२ अस्थायी]	[१९९२] अस्थायी
	१] एकूण पशुधन	संख्या "०००"	१०४८	३६१८६
	२] गाई व बैल	संख्या "०००"	६३४	१७३०८
	३] म्हशी व रेडे	संख्या "०००"	६८	५४४०
	४] मेंढया	संख्या "०००"	१७	} १२९५७
	५] शेळ्या	संख्या "०००"	३०८	
	६] कोंबडया व बदके	संख्या "०००"	५९१	३०४८४

१	२	३	४	५
[सहा]	सहकार [१९९२-९३]		[३१.३.९३]	[१९९२-९३]
१]	सहकारी संस्था	संख्या	४२४८	१२६९९४
२]	प्राथमिक कृषी सहकारी	संख्या	५९७	१९८५८
३]	प्राथमिक कृषी सहकारी पत संस्थांची संभासद संख्या	हजारात	२२९	८३१४
४]	सहकारी दुग्ध संस्था	संख्या	३६७	१८०५३
५]	प्राथमिक कृषी पत संस्थांनी दिलेले कर्ज	रु. कोटीत	५२	९९३
[सात]	जलसिंचन पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र		[९३ - ९४]	[१९९३-९४]
१]	मोठे प्रकल्प	संख्या	१	२१
२]	मध्यम प्रकल्प	संख्या	१२	१७६
	लाभ क्षेत्र १ व २ चे	हजार हेक्टर	२७८	२१८६
३]	लघु प्रकल्प [गुळठ भाग]	संख्या	६७३	१७००
	लाभ क्षेत्र	हजार हेक्टर	४२	७१०
४]	सिंचन विहिरीखाली भिजणारे क्षेत्र	हजार हेक्टर	६५	१३७३
[आठ]	उद्योग [डिसेंबर १९९३]			
१]	नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	संख्या	१६०७	३०००१
२]	नोंदणीकृत चालू कारखान्यांची संख्या [उत्पादन चालू असलेले]	संख्या	१३४०	२६१०२
३]	साखर कारखान्यांची संख्या [चालू असलेले खाजगी धरून]	संख्या	१	९४
			[९२ - ९३]	[१९९२-९३]
४]	साखर कारखान्यातील साखरेचे उत्पादन	हजार टन	८	२९६८
५]	सर्व मृत गिरण्यांची संख्या	संख्या	९	१८८
[नऊ]	वीज [३१.३.९४]			
१]	वीज पुरवठा केलेली शहरे व खेडी	संख्या	१९०१	३९६६१
२]	विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	संख्या	१८७८	३९४१३
३]	वीज पुरवठा केलेले पंप संयंत्रे [३१.३.९३]	संख्या "०००"	५७	[३१.३.९४] १८२६
४]	गोबर गॅस संयंत्रे [३१.३.९४]	संख्या	१२७९८	[३१.३.९२] ४१५०१२

= पाच =

१	२	३	४	५
---	---	---	---	---

[दहा] सार्वजनिक आरोग्य [१९९३]

१] रुग्णालय	संख्या	३०	८३०
२] दवाखाने	संख्या	१४०	५७०२
३] प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	४५	१६८०
४] प्राथमिक आरोग्य पथके	संख्या	-	१५१
५] स्वात्मिक बाल विकास गट योजना	संख्या	४	-
६] अंगणवाडीत उपस्थित राहणारी मुले	संख्या	१७८७०	-

[अकरा] शिक्षण [१९९३-९४]

१] एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	२३२५	६०३९७
२] एक शिक्षकी शाळा	संख्या [१९२-९३]	४३४	११२३७
३] प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारात	४८५	११२३०
४] प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	१३	२९५
५] प्रत्येक शिक्षकामागे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३६	३८

[बारा] दुय्यम शिक्षण

१] दुय्यम शाळा	संख्या	६२१	११९१५
२] शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	३७०	६६०२
३] शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	१२	२०३
४] प्रत्येक शिक्षकामागे दुय्यम शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३१	३३

[तेरा] उच्च शिक्षण

१] संस्था	संख्या	१००	१२६०
२] एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	६१	१३१९

[चौदा][अ] प्रौढ शिक्षण [३१.३.९४]

१] प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	३००	४५८२
२] प्रौढांची उपस्थिती	संख्या हजारात	९	१३३

क्रमशा:.....

१-----३-----३-----४-----५

चौदा] ब] तांत्रिक व व्यवसाय शिक्षण [१९९३-९४]

१. औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	९	३७७
१. शासकिय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था.	संख्या	५	१२६
२. अशासकिय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था. --		४	२५१
२. शासकिय व अशासकिय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थाची प्रवेश क्षमता.	संख्या	९३५	५८०५६
३. पदवी अभ्यासक्रमांक तांत्रिक संस्था.	संख्या	उ. ना.	११४
व त्यांची पहिल्या वर्षासाठी प्रवेश क्षमता	संख्या	उ. ना.	[पैकी ५ शासकिय] २०१६०
४. पदविका अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था --	संख्या	उ. ना.	३१८
व त्यांची पहिल्या वर्षासाठी प्रवेश क्षमता --	संख्या	उ. ना.	३७३०४
५. व्यवसाय प्रशिक्षण संस्था [माध्यमिक व उच्च माध्यमिक गट]	संख्या	७६	३८५२
व त्याची प्रवेश क्षमता	"०००"	९	२२७

पंधरा] परिवहन आणि दळणवळण [३१. ३. ९४ अखेर]

१. एकूण रेल्वे मार्ग लांबी [३१. ३. ९३ अखेर]	कि. मी.	४५४	५४५९
२. रस्त्यांनी जोडलेली गावे अ] बारमाही	संख्या		२५४७५
ब] हंगामी	उ. ना.		८८२२
३. एकूण रस्त्यांची लांबी [गुठठांकित]	कि. मी.	७६८०	१४५९३७
४. राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	--	२८५	२९५३
५. राज्य महामार्गाची लांबी	--	९७४	३१४३७
६. महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	--	७९३	४०१४२
७. इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	--	११३४	४०३४०
८. ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	--	४४९४	६५३७९

सोळा] एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम

१. दारिद्र्य रेषेखालील कुटूंबे १९८१] [लाखात]	१. १२	३४
२. मार्च १९९४ अखेर जुने लाभार्थी	संख्या	४७२५ ११४०४
नवीन लाभार्थी	--	उ. ना. २०६२६७

१	२	३	४	५
[सतरा]	<u>रोजगार निर्मिती [१९९३-९४]</u>			
	अ] रोजगार हमी योजना	मनुष्य दिवस	१.७	९७७
		[लाखात]		
	ब] जवाहर रोजगार कार्यक्रम	— " —	४	११३३
[अठरा]	<u>आदिवासी करीता कल्याणकारी योजना</u>			
			[३१.३.९४]	[३१.३.
	आदिवासी करीता आश्रम शाळा	संख्या/ विद्यार्थी	१०	७२०
[एकोनीस]	<u>मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना</u>			
	<u>१९९३-९४</u>			
	अ] मागास वर्गीयांसाठी वसतीगृहे	संख्या	९	१९२
	ब] वसतीगृहात राहणारे विद्यार्थी	संख्या	६२९	१२५९२
[वीस]	<u>जिल्हा नियोजन [१९९३-९४]</u>			
	१] वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रु. कोटीत	२८.३६	७५३.६९
	२] अनुशेष भरून काढण्यासाठी तरतूद	— " —	२४.९२	५१४.१
[एकवीस]	<u>नागरी पुरवठा [१९९३]</u>			
	१] रास्त भावाची दुकाने १९९३-९४	संख्या	१३३६	४०४२९
	२] पुरविलेला स्कूप साठा	"०००" टन	४७	११८१
	३] शासकीय गोदामे	संख्या	२२	[२०.६.९३] १७७०
	४] साठविण्याची क्षमता	"०००" टन	उ. ना.	[जून ९३ अखेर] ११९२

टीप :- १] उ. ना. = उपलब्ध नाही.

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.